

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Valtiontakuu- kuksesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan Valtiontakuu-keskuksesta annettua lakia muutettavaksi siten, että takuu-keskuksen perimien maksujen suuruuden määräytymisen yleisinä perusteina ovat takuu-keskuksen myöntämiin takuihin, takauksiin ja muihin suoritteisiin liittyvä tappionvaara ja suoritteiden tuottamisesta aiheutuvat kustan-

nukset. Takuu-keskus määräisi takuumaksut noudattaen kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistamia tarkempia maksuperusteita ja ottaen huomioon takuu-keskukselle laissa asetettu itsekannattavuustavoite.

Lainmuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Suomen hallitusmuodon VI luvun valtiontaloutta koskevat säännökset on uudistettu 1 päivänä maaliskuuta 1992 voimaan tulleella lailla (1077/91). Valtion maksuja koskeva muutettu hallitusmuodon 62 § edellyttää, että valtion viranomaisten virkatoimien, palvelujen ja muun toiminnan maksullisuudesta sekä perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista säädetään lailla. Laista tulisi siten käydä ilmi maksujen suuruuden määräytymisessä noudatettavat yleiset periaatteet. Lain tasolla tulee säätää myös siitä, minkä tyyppisistä suoritteista maksuja voidaan periä sekä mitä on otettava huomioon maksujen suuruutta määrättäessä.

Valtiontakuu-keskuksesta annetun lain (111/89) 6 §:n 1 momentissa säädetään, että takuu-keskuksen takuista, takauksista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista säädetään valtioneuvoston päätöksellä. Takuu-keskusta koskevat säännökset täyttävät hallitusmuodon 62 §:n edellyttämät vaatimukset siten jo tällä hetkellä siltä osin, että toiminnan maksullisuudesta eli siitä, mistä suoritteista maksuja peritään, säädetään lain tasolla. Lain mukaan valtioneuvosto on vahvistanut takuu-keskuksen maksujen yleiset perusteet. Voimassa olevassa laissa maksujen suuruuden yleisistä perusteista säädetään vain välillisesti.

Lain 4 §:ssä on nimittäin takuu-keskuksen toiminnalle asetettu itsekannattavuustavoite. Takuu-keskuksen on pykälän mukaan toiminnassaan pyrittävä siihen, että sen maksamista korvauksista aiheutuvat menot ja hallintomenot voidaan pitkällä aikavälillä kattaa toiminnan tuloilla. Itsekannattavuustavoite on määrännyt takuista, takauksista ja muista suoritteista perittävien maksujen tason. Itsekannattavuustavoite koskee ensisijaisesti vientitakuutoimintaa (HE 201/88). Kansainväliset sopimukset velvoittavat Suomea hoitamaan vientitakuutoiminnan pitkällä tähtäyksellä itsekannattavaksi. Suomea sitoo sekä Euroopan vapaakauppasopimuksen EFTAn että Yleisen kauppaa ja tullitariffeja koskevan sopimuksen GATTin puitteissa tehdyt sopimukset, jossa kielletyksi vientituen muodoksi määritellään vientitakuiden myöntäminen silloin, kun perittävät takuumaksut pitkällä tähtäyksellä eivät kata hallintokuluja ja maksettavia korvauksia. Valtiontakaustoiminnan puolelta myönnettävien takuiden ja takausten osalta vastaavaa vaatimusta itsekannattavuuteen ei Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa ole. On kuitenkin pidetty tarkoituksenmukaisena, että itsekannattavuus tavoitteena koskee takuu-keskuksen kaikkea toimintaa.

Hallitusmuodon 62 §:n perusteella on annettu myös 1 päivänä maaliskuuta 1992 voimaantullut valtion maksuperustelaki (150/92). Mak-

superustelaki sisältää yleiset periaatteet valtion suoritteiden maksullisuudelle ja maksuttomuudelle. Maksuperustelaki ei kuitenkaan koske valtion liikelaitoksia eikä valtion rahastoja, ellei rahastoista toisin säädetä. Valtiontakuuksituksen maksuista on aina ollut oma lainsäädäntönsä. Maksuperustelain mukainen maksujen jaottelu ja maksujen määräytymisessä noudatettavat periaatteet eivät lisäksi sovellu takuukeskuksen suoritteiden erityisluonteesta johtuen Valtiontakuuksitukseen, joten takuukeskuksen maksuista on vastaisuudessaakin säädettävä erikseen.

Edellä olevan perusteella, jotta takuukeskuksen perimät maksut hallitusmuodon 62 §:n muutoksen edellyttämällä tavalla perustuisivat laintasoiseen säännökseen, tulisi Valtiontakuuksituksesta annettua lakia tältä osin tarkentaa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että takuukeskuksen maksuja koskevaa lain 6 §:n 1 momenttia muutetaan siten, että perittäessä takuukeskuksen takuista, takauksista ja muista suoritteista maksuja, tulee niiden suuruus määrätä niihin liittyvän tappionvaaran ja niiden tuottamisesta aiheutuvien kustannuksien perusteella. Tappionvaara muodostuu takuun- tai takauksen takaisinmaksuun liittyvistä eri riskitekijöistä, kuten luottoajan pituudesta, luotonosaajan, ostajan ja mahdollisen takaajan taloudellisesta asemasta, kohdemaan maksukykyisyydestä sekä kulloinkin edellytettävien vakuuksien arvosta. Tappionvaaran toteutumista pyritään arvioimaan ja hallitsemaan analysoimalla eri riskitekijöitä sekä tämän perusteella asetettavilla vakuusvaatimuksilla. Ehdotettu muutos ei aiheuta muutoksia takuukeskuksen hinnoittelussaan noudattamaan käytäntöön. Hinnoittelussaan tuotteitaan takuukeskus on koko toimintansa ajan noudattanut nyt lain tasolla säädettäväksi ehdotettuja maksujen suuruuden yleisiä perusteita.

Valtion maksuperustelain yksi keskeisistä periaatteista on se, että maksullisen toiminnan toimivaltaa ja vastuuta siirretään hallinnon alemmille tasoille. Takuukeskuksen erityisluonteesta johtuen ja valtion takuisiin ja takauksiin liittyvien merkittävien taloudellisten riskien vuoksi esityksessä ehdotetaan lain 6 §:ää muutettavaksi kuitenkin siten (uusi 2 momentti), että valtioneuvoston sijasta kauppa- ja teollisuusministeriö vahvistaisi takuukeskuksen maksujen tarkemmat perusteet. Kauppa- ja teollisuusministeriö vahvistaisi lähinnä takuu- ja takausmaksuista perittävien maksujen vä-

himmäis- ja enimmäisrajat sekä takuu- ja takauksihakemuksen käsittelyn kustannuksista perittävien maksujen sekä muiden mahdollisten maksujen perusteet. Tarkoituksena on, että kauppa- ja teollisuusministeriö pyytäisi vähämerkityksellisiä muutoksia lukuunottamatta ennen maksujen perusteita koskevan päätöksen tekemistä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan lausunnon. Uuteen 6 §:n 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi viittaus myös lain 4 §:n 1 momentissa olevaan itsekannattavuustavoitteeseen. Valtiontakuuksitukseen johtokunnan tehtävänä olisi Valtiontakuuksituksesta annetun asetuksen (351/89) 5 §:n 7 kohdan mukaisesti edelleen päättää takuista, takauksista sekä takuukeskuksen muista yksittäisistä suoritteista perittävien maksujen suuruudesta kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistamien vähimmäis- ja enimmäisrajojen puitteissa. Ehdotetut muutokset merkitsivät sitä, että voimassa olevat maksujen yleisiä perusteita koskevat valtioneuvoston päätökset kumottaisiin ja niiden tilalle annettaisiin kauppa- ja teollisuusministeriön päätökset takuukeskuksen maksujen perusteista.

Kauppa- ja teollisuusministeriön päätökset julkaistaisiin säädöskokoelmassa.

2. Esityksen valmistelu

Esitys perustuu Valtiontakuuksitukseen esitykseen ja se on valmisteltu virkatyönä kauppa- ja teollisuusministeriössä. Esityksestä on pyydetty lausunto valtiovarainministeriöltä. Valtiovarainministeriö puoltaa esitystä.

3. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Ehdotetut muutokset eivät aiheuta muutoksia takuukeskuksen maksujen hinnoitteluun, joten niillä ei arvioida olevan taloudellisia tai organisatorisia vaikutuksia.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**Valtiontakuu kesuksesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Valtiontakuu kesuksesta annetun lain (111/89) 6 §:n 1 momentti sekä
lisätään sanottuun pykälään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 9 päivänä marraskuuta 1990 annetulla lailla (968/90), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

6 §

Maksut

Takuu kesuksen takuista, takauksista ja muista suoritteista peritään maksuja. Maksun suuruus määrätään suoritteeseen liittyvän tapionvaaran ja suoritteen tuottamisesta takuu kesukselle aiheutuvien kustannuksien perusteella.

Takuu keskus määrää maksut noudattaen kauppaja teollisuusministeriön vahvistamia tarkempia maksuperusteita ja ottaen huomioon mitä 4 §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 27 päivänä maaliskuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Kauppaja teollisuusministeri *Kauko Juhantalo*

Valtiontakuu kesuksesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Valtiontakuu kesuksesta annetun lain (111/89) 6 §:n 1 momentti sekä lisätään sanottuun pykälään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 9 päivänä marraskuuta 1990 annetulla lailla (968/90), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki:

6 § Maksut

Takuukeskuksen takuista, takauksista ja muista suoritteista peritään maksuja, jotka takuu keskus määrää valtioneuvoston vahvistamia yleisiä perusteita noudattaen.

Ehdotus:

6 § Maksut

Takuukeskuksen takuista, takauksista ja muista suoritteista peritään maksuja. Maksun suuruus määrätään suoritteeseen liittyvän tappionvaaran ja suoritteiden tuottamisesta takuu keskukselle aiheutuvien kustannuksien perusteella.

Takuukeskus määrää maksut noudattaen kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistamia tarkempia maksuperusteita ja ottaen huomioon mitä 4 §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .